

پیتر دریهوس و جان بریشویت

فنون الیسم اطلاعات

چه کسی پیروز اقتصاد دانش است؟

Information Feudalism

peter Drahos with John Braithwaite

EARTHSCAN

EARTHSCAN

www.ketab.ir

درهوس، پیتر و بریثویت، جان
فتودالیسم اطلاعات: چه کسی پیروز اقتصاد دانش است؟ / تألیف پیتر درهوس و جان بریثویت،
ترجمه آراز بارسقیان.
تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۹.
۹۷۸-۹۶۴-۰۰۰-۲۱۱۵-۶
چاپ سوم: ۱۴۰۰
فایا
CB۲۴۵/ک۳-۳۱۳۸۹
۹۰۹/۰۹۸۲۱
۲۲۰۴۰۷۸

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
شابک:
یادداشت:
وضعیت فهرست نویسی:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:

فتو داليسم اطلاعات
چه کسی پیروز اقتصاد دانش است؟

پیتر دریهوس و جان بریثویت
ترجمه آراز بارسقیان

چاپ سوم ه زمستان ۱۴۰۰ ه ۱۰۰۰ نسخه

ویرایش: احمد فرهنگ نیا ه طراحی جلد: مجتبی کوهساری ه
صفحه آرایی: امین شجاعی ه امور چاپ: محمدامین رضاپور ه
چاپ و صحافی: باقری ه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی،
نقاط خیابان سعدی، پلاک ۲
شماره تماس: ۰۲۱۳۳۹۰۰۷۵۱-۲ و ۶۱۲۸
کد پستی: ۱۱۴۳۸۱۷۸۱۸

amirkabirpub.ir
@amirkabirpubco

مؤسسه انتشارات امیرکبیر
© همه حقوق محفوظ است.

فهرست

- ۹ مقدمه نویسندگان
- ۱۵ فصل اول: مقدمه
- چرافنوداليسم اطلاعات / ۱۵ / خطرات / ۱۹ / جهنم سلامت در آفریقا / ۲۳ /
چرا بیمان تریپس را باید مضا کرد؟ / ۳۲ / بهره‌وری، آزادی، دموکراسی و
مالکیت معنوی / ۳۷ / خلاصه فصل / ۴۶ /
- ۴۹ فصل دوم: تکثیر غیرقانونی
- عهدشکنان فرهنگی / ۴۹ / «دزد دریایی و عتبار در دریا» / ۵۳ / تکثیر غیرقانونی
مالکیت معنوی / ۶۱ / تاریخچه مختصر مالکیت معنوی / ۶۹ /
- ۸۹ فصل سوم: بازی دانش
- سود دانش / ۸۹ / آزمایشگاه‌های دانش / ۹۰ / قفل حق اختراع بر کالاهای
عمومی / ۹۵ / قفل سازهای حق اختراع: حرفه ثبت حق اختراع / ۹۷ /
کارتل‌های بین‌المللی دانش / ۱۰۶ / بازی دانش / ۱۱۳ / بازی دانش در حال
تغییر / ۱۲۳ /
- ۱۲۹ فصل چهارم: دزدی از فکر
- پیام‌ها / ۱۲۹ / آخرین مناسک / ۱۳۲ / مشکلات / ۱۳۵ / دنیای ایده‌های

شرکت فایزر / ۱۳۷ / ورود به کمیته‌ها / ۱۴۹ /

۱۵۵ فصل پنجم: توهم خودمختاری

فقر خودمختار / ۱۵۵ / پُردرخواست‌ترین / ۱۶۸ / کاراییب / ۱۷۰ /

۱۷۵ فصل ششم: مذاکرات دوجانبه

پیش‌قدمی در دفاع از تجارت / ۱۷۵ / سیستم عمومی اولویت‌های آمریکا

/ ۱۷۷ / ماده ۳۰۱ / ۱۸۲ / طراحان، لابی‌گرها و عرض‌حال‌نویسان / ۱۸۵ / دماغ

پینوکیو / ۱۸۹ / گرگ پشت در / ۲۰۰ /

۲۱۷ فصل هفتم: برنامه‌ها و برنامه‌ریزها: بازی چندجانبه

گات / ۲۱۷ / مجمع و پیو / ۲۲۲ / کشاندن مالکیت معنوی به برنامه تجارت:

کوناد و آئی. پی. سی. / ۲۲۹ / پونتادل استه / ۲۳۹ /

۲۴۱ فصل هشتم: متقاعدسازی و قواعد

تبدیل شدن به یک اجتماع / ۲۴۱ / بافشاری بر اصول: چارچوب اصلی / ۲۴۶ /

انتلافگری / ۲۵۳ / خانه‌تکانی / ۲۵۶ /

۲۶۳ فصل نهم: پای میز مذاکره

آزیر شروع و پایان / ۲۶۳ / حلقه‌های اجماع نظر / ۲۷۰ / لذت متن / ۲۷۴ /

فهرمان بزرگ / ۲۷۶ / «دی. دی. تی.» / ۲۸۱ / وقتی در لحظه آخر شرایط بسیار

دشوار می‌شود / ۲۸۸ /

۲۹۵ فصل دهم: زیست فناوری‌ها انحصاری می‌شوند

خصوصی‌سازی حق اختراع / ۲۹۵ / اعتیاد به حق اختراع / ۲۹۶ / نرم‌افزار

مام طبیعت / ۳۰۳ / مهندسی حق اختراع / ۳۰۶ / مجتمع‌های دانشگاهی -

صنعتی دانش / ۳۲۰ / کارتل‌های سرسخت / ۳۲۵ /

۳۳۳ فصل یازدهم: اطلاعات انحصاری می‌شود

کپی‌رایت خصوصی / ۳۳۳ / موسیقی بلوز نرم‌افزارها / ۳۳۴ / هالیوود بازار گرمی

می‌کند / ۳۴۲ / «ماری یک بره کوچولو داشت» / ۳۵۴ /

مقدمه نویسندگان

ایده این کتاب سال ۱۹۹۳ در یک ایستگاه اتوبوس در ژنو جرعه زد. دریهوس و بریتویت در راه بودند تا سر پروژه‌ای مربوط به مقررات جهانی کسب و کار مصاحبه‌هایی با آدم‌های کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاد)^۱ داشته باشند.

اتوبوس انتخاب طبیعی دو آکادمیسین بی پول بود که دل‌شان نمی‌خواست در پول سرمایه‌گذاران‌شان (بنیاد ملی علوم، کانون وکلای آمریکا، و شورای تحقیقات استرالیا)^۲ اسراف کنند. دریهوس یک‌جدا درباره اهمیت تغییرات در مقررات مالکیت معنوی حرف می‌زد. بریتویت بعد از آنکه صبورانه گوش داد، حرف او را برید و پیشنهاد داد دو کتاب با هم بنویسند: یکی درباره جهانی شدن مقررات کسب و کار و دیگری درباره جهانی شدن مالکیت معنوی. دریهوس موافق بود. اتوبوس از راه رسید و آن روز صبح این دو را با خود به اولین مصاحبه در آنکتاد برد.

کتاب درباره جهانی شدن مقررات در سال ۲۰۰۰ منتشر شد. اسمش هم

1. UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development
2. National Science Foundation
3. American Bar Association
4. Australian Research Council

مقررات جهانی کسب و کار بود. نوشتنش پنج سال کار میدانی برد و در این مدت آن دو با بیش از پانصد فرد مطلع کلیدی مصاحبه کردند. تمام این مصاحبه‌ها را خود نویسنده‌ها انجام دادند و بیشترش مشترک بود. کتاب حاضر هم با همان داده‌ها نوشته شده، البته به علاوه یک سری مصاحبه بیشتر که برخی از آن‌ها در اواخر سال ۲۰۰۱ انجام شده‌اند. بحث درباره روشی که در این شرایط میدانی در پیش گرفته شده و همچنین فهرست مصاحبه‌ها را می‌توانید در کتاب مقررات جهانی کسب و کار پیدا کنید. بسیاری از قوانین استاندارد موجود در جهان ما در مذاکره‌های غیررسمی شکل گرفته‌اند و از آن روندها نوشته‌ای در دست نیست. ما با انجام این همه مصاحبه می‌خواستیم نشان دهیم که زبان رسمی توافق‌های جهانی مالکیت معنوی چه چیزی ندارند؛ پویایی غیررسمی قدرت که انتخاب کلمه‌ها، معنی آن‌ها، و در نتیجه کاربردشان را تعیین کند.

سوی داده‌های میدانی، این کتاب نسبت‌های دیگری هم با کتاب مقررات جهانی کسب و کار دارد. همان کتاب یکی از نتیجه‌گیری‌های ما این بود که حاکمیت کسب و کارهای بزرگ برقراری استقرار استانداردهای نظارتی معمولاً به تنظیم بازارها منجر می‌شود، در حالی که شهروندان سودشان را از بازارهای رقابتی آزاد کسب می‌کنند. وقتی دولت‌ها قوانین مالکیت معنوی را می‌گذارند، در اطلاعات بازارها دست می‌برند. این زمانی پذیرفتنی است که هزینه‌های بازارهای آزاد اطلاعات بر فایده‌هایشان بچربد. کار ما نشان می‌دهد که دولت‌ها به ندرت نگاه هزینه - فایده به مالکیت معنوی دارند. استانداردهای مالکیت معنوی که امروز داریم، اکثراً محصول استراتژی‌های جهانی یک گروه نسبتاً کوچک از کمپانی‌ها و نهادهای کسب و کار است که زودتر از دیگران متوجه ارزش مالکیت معنوی شده‌اند. تازه الآن است که این استانداردها کم‌کم تأثیرشان را می‌گذارند؛ تأثیر بر کالاهای اساسی همچون

بذره‌های کشاورزی، بر خدمات، و بر جریان اطلاعات در شکلی از اقتصاد تجارت جهانی که تمام هزینه‌اش را شهروندان می‌دهند و عموم کسب‌وکارها هم از چنین چیزی استقبال می‌کنند.

در طول این پروژه منابع و اشخاصی به ما کمک کردند. بنیادهای کارمیدانی این کتاب در سال ۱۹۹۴ گذاشته شد، یعنی وقتی که دریهوس یک سال در کالج تحقیقات علوم اجتماعی^۱ دانشگاه ملی استرالیا^۲ استاد مدعو در پروژه نوسازی نهادهای استرالیا^۳ بود. ما از مدیر وقت آراس اس اس، جفری برین^۴، متشکریم. از بسیاری از محققان هم که در آنجا کمک کردند تا فکر ما درباره موضوع مورد بحث قوام پیدا کند، متشکریم. در سپتامبر ۱۹۹۸ دریهوس به عنوان پژوهشیار ارشد هرشل اسمیت^۵ در زمینه مالکیت معنوی در واحد مالکیت معنوی^۶ مرکز مطالعات قوانین بازرگانی^۷ در کالج کونین مری دانشگاه لندن^۸ منصوب شد.

واحد مالکیت معنوی سابقه مثبت طولانی در تحقیقات و آموزش این جریان دارد. ثابت شد که آنجا یکی از مکان‌های دانشگاهی بسیار مناسب برای ادامه تحقیق درباره مالکیت معنوی است. پرفسور مایکل بلیکنی^۹ که رئیس آن واحد و مدیر مؤسسه تحقیقات مالکیت معنوی کونین مری^{۱۰} بود، از این پروژه پشتیبانی کرد.

ما از این فرصت استفاده می‌کنیم و از ابواب اطلاعات روشن‌گر و کمک‌های

1. Research School of Social Sciences (RSSS)
2. Australian National University
3. Reshaping Australian Institutions Project
4. Geoffrey Brennan
5. Herchel Smith Senior Research Fellow
6. Intellectual Property Unit
7. Centre for Commercial Law Studies
8. Queen Mary College, University of London
9. Michael Blakeney
10. Queen Mary Intellectual Property Research Institute

عملی‌اش تشکر می‌کنیم. از همکاران دیگرمان در آن واحد هم متشکریم. الِن گِردلی^۱ که در کنار کارهای دیگرش مسئول کتابخانه تخصصی عالی آن واحد بود، برای ما مرجع‌های مختلف پیدا می‌کرد و توجه‌مان را به نوشته‌های ارزشمند و خطوط مختلف تحقیق جلب می‌کرد. بعد از بازنشستگی الِن در سال ۲۰۰۰، جانشین او مالکوم لانگلی^۲ بسیار آرام و توانمند به درخواست‌های ما پاسخ می‌داد.

آلیسون فِرت^۳، گری لی^۴، و نونل برن^۵ با گفت‌وگوها و پیشنهادهایشان برای ما کاری ارزشمند انجام دادند. تشکر ویژه‌ای داریم از خانواده‌هایمان، مخصوصاً جولی آیلینگ^۶ و والری بریثویت^۷ که به انواع و اقسام مختلف با ما همراهی کردند.

در نهایت لازم است توضیحی درباره نویسنده‌گی این کتاب بدهیم. درست در انتهای نگارش بودیم و دریهوس هم سرگرم تغییر تابعیت بود که بریثویت اعلام کرد نام نویسندگان کتاب به جای «دریهوس و بریثویت» می‌بایست «دریهوس با بریثویت» باشد.

یادآوری گفت‌وگوهای مداومی که این اقدام بریثویتی رقم زد خسته‌کننده است، ولی در نهایت دریهوس تحت فشار زیاد قبول کرد. دریهوس اکنون از شما دعوت می‌کند «با» را «و» بخوانید، چون این «با» اصلاً مشارکت شگفت‌انگیز بریثویت در این کتاب را نمایان نمی‌کند و میزان اثربخشی‌اش او را در پروژه فکری بزرگ‌تری که این کتاب فقط بخشی از آن است نشان نمی‌دهد. شکی نیست که اگر بریثویت فرصت پیدا می‌کرد پاسخ دهد، روی همین

1. Ellen Gredley

2. Malcolm Langley

3. Alison Firth

4. Gary Lea

5. Noel Byrne

6. Julie Ayling

7. Valerie Braithwaite

«با»ی فروتنانه و سخاوتمندانه‌اش تأکید می‌کرد، ولی دریهوس است که این
آخرین جمله را در یک روز زیبای تابستانی در شهر کانبرا می‌نویسد و تصمیم
گرفته چنین فرصتی را در اختیار بریتویت نگذارد.

پیتر دریهوس «و» جان بریتویت
کالج تحقیقات علوم اجتماعی
دانشگاه ملی استرالیا
دسامبر ۲۰۰۱

www.ketab.ir